

U.1966.93H

H. D. 13. december 1965 i sag I 28/1965

Gårdejer Erik Mortensen (hrs. Stampe) og gårdejer Svend Pedersen (hrs. Bache)

mod

gårdejer Bjørn Willemoes Aggergren (lrs. Ilfeldt, Århus, efter ordre).

Erstatning uden for kontraktforhold 11.4 Erstatning uden for kontraktforhold 31.4 Miljøret 3.1 Retspleje 14.6

Ejer og lejer af uforsvarligt indhegnet engareal ansvarlig for bedækningskade. Tabsbegrænsningspligt tilsidesat.

Til græsning af 4 tyre og 4 kvier lejede gårdejer M for sommeren 1962 af gårdejer P et 5 tdr. land stort engareal beliggende syd for og grænsende op til den 10 m brede Århus å, mod hvilken der ikke var sat hegn. Nord for åen, lidt vest for P's eng, havde gårdejer A 7 kvier gående på en ham tilhørende engparcel. I begyndelsen af august 1962 blev A klar over, at en eller flere af M's tyre havde været på hans englod, og han havde set en lille tyr bedække en af hans kvier. M's ansvarsforsikrings-selskab bad i skrivelse af 1. september 1962 A om at søge dyrlægeassistance, således at drægtighed kunne undgås men A tilkaldte først den 29. oktober dyrlæge, der konstaterede, at 6 af de 7 kvier var drægtige og ca. 3 måneder henne. A krævede sit til 3551 kr. opgjorte tab erstattet af M og P. Disse fandtes begge erstatningsansvarlige over for A, [1] der imidlertid straks efter 1. september 1962 burde have tilkaldt dyrlæge. Da der, navnlig efter en af Det veterinære Sundhedsråd afgivet erklæring, ikke kunne bortses fra en vis værdiforringelse af kvierne, selv om drægtigheden straks var blevet afbrudt, [2] fik M og P ikke medhold i deres frifindelsespåstand, men da tabet måtte antages i hvert fald at ville være blevet væsentligt begrænset blev den af landsretten til 2000 kr. nedsatte erstatning yderligere nedsat til 1000 kr. [3]

Vestre Landsrets dom 12. januar 1965 (VI afd.) (Adserballe, Rønnov, Agersnap).

Sagsøgeren, gårdejer Bjørn Willemoes Aggergren, Årsløv, der i august 1961 var blevet ejer af en gård i Årsløv, indkøbte i foråret 1962 for 810 kr. pr. stk. 7 sortbrogede kvier, der da var omkring 1 år gamle. Kvierne blev i maj-juni s. å. sat på græs i en til gården hørende smal engparcel, der mod nord grænsede til Lyngbygård å og mod syd til Århus å. Mod åbredderne bestod hegnet af en enkelt række pigtråd, og åbredderne var endvidere afgrænset af ca. 1 m høje skrænter. På langsiderne var engen afhegnet fra naboengene af et hegn, der var forsynet med 2 rækker pigtråd og øverst en strømførende ledning. På sydsiden af Århus å lidt længere mod øst er beliggende en sagsøgte, gårdejer Svend Pedersen, Ormslev, tilhørende ca. 5 tdr. land stor eng, der på tre sider var indhegnet med pigtråd og på to af disse sider yderligere med elektrisk hegn og hen på sommeren 1962 yderligere med elektrisk tråd på den 3. side. På den 4. side mod åen, der er ca. 10 m bred, er der en skrænt på ca. 1 m; derimod var der ikke - bortset fra et vadested - hegn mod åen.

Den 24. juni 1962 kørte sagsøgte, gårdejer Erik Mortensen, Trige, hvis ejendom er beliggende ca. 20 km fra de nævnte engarealer, efter forudgående aftale med rentier Søren Svejgaard Bak, Trige, til sagsøgte Pedersens eng, på hvilken han i overværelse af Pedersen indsatte 4 kvier og 4 røde tyre til græsning for en aftalt leje af 400 kr. for resten af sommeren.

En dag i eftersommeren 1962 - antagelig den 10. august - opdagede sagsøgeren, at en lille rød tyr var kommet ind på hans eng og bedæk-

kede en af de der anbragte kvier. Nogen tid senere så han atter, at den lille tyr samt en større rød tyr var kommet ind i indhegningen. Han indfangede den lille tyr, medens den store undslap ved at vade ud i åen. Sagsøgeren tog den lille tyr hjem, og da den blev efterlyst gennem politiet i Viby, blev det opklaret, at begge tyrene tilhørte sagsøgte Mortensen. Da denne afhentede den lille tyr hos sagsøgeren, talte parterne om eventuelt at lade kvierne "klemme". Den 21. august foretog sagsøgte Mortensen anmeldelse om forholdet til sit ansvarsforsikrings-selskab, der i skrivelse af 1. september 1962 tilskrev sagsøgeren således:

"Fra gårdejer Erik El. Mortensen, Trige pr. Århus, har vi modtaget anmeldelse om, at en tyr fra hans besætning den 10. august 1962 er trængt ind i Deres fold og har bedækket nogle kvier tilhørende Dem.

I den anledning beder vi Dem være så venlig at søge assistance hos Deres dyrlæge og drage omsorg for, at denne indleder fornøden behandling af kvierne, således at drægtighed undgås.

Vi vil tilføje, at vi er villige til at betale dyrlægens honorar for behandlingen, når regningen indsendes hertil

- - -"

Den 29. oktober 1962 tilkaldte sagsøgeren dyrlæge F. Graae Rasmussen, Tilst, for at undersøge de omhandlede kvier. Om resultatet af sin undersøgelse har dyrlægen i skrivelse af 30. oktober 1962 udtalt:

"Den 29. d. å. har jeg undersøgt 7 kvier af sortbroget dansk malkera-ce, tilhørende gdr. Bjørn Willemoes, Årsløv pr. Brabrand.

Ejeren oplyste, at kvierne alle var ca. 15 måneder gamle, og at de i sommer havde gået i en fold i Årsløv enge. I juli måned var en fremmed tyr brudt ind i folden. Tyren tilhørte gdr. Erik Mortensen, Todbjerg. Willemoes var bange for, at kvierne skulle være blevet løbet, og ved undersøgelsen konstateredes, at 6 af de 7 kvier var drægtige, alle ca. 3 måneder henne.

Da det var en rød tyr, vil det betyde et alvorligt afbræk i Bjørn Willemoes' arbejde for at skaffe sig en ren stambesætning.

94

Ydermere kan det forudsiges, at den alt for tidlige drægtighed vil standse kvierne i deres vækst, så de aldrig når den rette udvikling, ligesom det må befrygtes, at der kan indtræffe fødselsvanskeligheder.

Under anbringende af, at begge de sagsøgte har gjort sig skyldige i et til erstatning forpligtende forhold, sagsøgte Mortensen ved at anbringe tyrene i en dårligt indhegnet fenne, og sagsøgte Pedersen ved at udleje en sådan fenne og ikke føre tilstrækkeligt tilsyn med dyrene, har sagsøgeren, der under henvisning til en under sagen afholdt syns- og skønsforretning har opgjort sit tab ved, at kvierne for tidligt er blevet drægtige, til 3551 kr., under nærværende sag påstået de sagsøgte principalt solidarisk, subsidiært alternativt dømt til betaling af fornævnte beløb - subsidiært et efter rettens skøn fastsat mindre beløb - tilligemed renter heraf 5 pct. årlig fra den 11. januar 1963, indtil betaling sker.

De sagsøgte har hver for sig påstået sig frifundet.

Sagsøgte Mortensen har til støtte for sin frifindelsespåstand særlig anført, at han, der bor over 20 km fra engen, hvor dyrene blev anbragt, har overgivet disse i varetægt hos sagsøgte Pedersen, der uden indsigelse har modtaget dyrene og har lovet at føre tilsyn med dem mod et vederlag, der er inkluderet i den aftalte leje. Sagsøgte Pedersen må herefter anses ansvarlig for, at hegnet, der i øvrigt opfylder betingelserne for under normale forhold at kunne anses som lovligt hegn, ikke har været tilstrækkeligt til at hindre sagsøgte Mortensens tyre i at bryde ud.

Sagsøgte Pedersen har til støtte for sin frifindelsespåstand anført, at han ikke har påtaget sig mod vederlag at føre tilsyn med dyrene, og at ansvaret for hegnet alene må påhvile sagsøgte Mortensen, der har haft lejlighed til at se hegnet ved afleveringen af dyrene og også på et senere tidspunkt, men længe før tyrene brød ud, har foretaget en undersøgelse af dette. Sagsøgte har herved anført, at åen ifølge hegnsløven er tilstrækkeligt hegn, og at et virkeligt effektivt hegn, der kan udelukke tyre fra at bryde ud, vanskeligt lader sig opstille.

De sagsøgte har i anden række gjort gældende, at sagsøgerens erstatningskrav i hvert fald må nedsættes meget betydeligt eller helt bortfalde, idet sagsøgeren, der allerede i august var klar over, at der var sket bedækning af en af hans kvier, og af sagsøgte Mortensens forsikrings-selskab i skrivelse af 1. september var blevet opfordret til hos en dyrlæge at søge fornøden behandling af kvierne, først den 29. oktober 1962 har søgt dyrlægeassistance. Ved i god tid at søge dyrlæge ville risikoen for komplikationer ved afbrydelse af drægtigheden have været minimal, og sagsøgeren burde derfor have ladet sådan behandling foretage, hvorved han kunne have begrænset sit tab til udgiften til dyrlægeassistance, der ikke ville have oversteget 100 kr.

Sagsøgeren har her over for anført, at han ikke regnede med, at bedækningen af kvien, under hensyn til, at tyren var så lille, skulle få følger. Han har yderligere henvist til, at hans dyrlæge efter undersøgelsen den 29. oktober ikke var indstillet på at foretage klemning under hensyn til den hermed forbundne risiko og til, at ingen af de sagsøgte eller deres forsikrings-selskaber har erklæret at ville bære risikoen for eventuel skade ved forsøg på afbrydelse af drægtigheden.

Under sagen er der afgivet forklaring af parterne og rentier Søren S. Bak.

Sagsøgeren har bl. a. forklaret, at han, da han gennem politiet i Viby kom i forbindelse med sagsøgte Mortensen, til denne fortalte, at han havde jaget en stor tyr ud, og han mener også, at han fortalte, at han havde set den lille tyr bedække en af hans kvier. De talte om, at der sikkert ikke var sket noget, og at kvierne i så fald kunne klemmes. Sagsøgeren regnede med, at den lille tyr var for ung til, at der kunne ske noget ved, at den bedækkede hans kvier, og han tog sig derfor ikke meget af det. Han tog sine kvier hjem i slutningen af august, hvorefter de i nogen tid gik på græs i nærheden af gården. Da dyrlæge Graae Rasmussen undersøgte kvierne, drøftede sagsøgeren med dyrlægen at lade kvierne klemme, og dyrlægen oplyste da, at dette altid var forbundet med en vis risiko, blandt andet kunne kvierne fremtidig blive golde.

Rentier Bak, der har bragt aftalen i stand om anbringelse af sagsøgte Mortensens dyr på sagsøgte Pedersens eng, har forklaret, at Pedersen sagde, at han nok skulle se efter kreaturerne en gang imellem.

Sagsøgte Mortensen har bl. a. forklaret, at han ved afleveringen af dyrene ikke lagde nøje mærke til, hvorledes engen var indhegnet, men at han en uges tid senere, da han var nede at se til dyrene, så hegnet nøje efter. Da sagsøgte hentede den lille tyr, gik sagsøgeren ind på, at han ville lade klemning foretage.

Sagsøgte Pedersen har bl. a. forklaret, at rentier Bak fortalte, at sagsøgte Mortensen havde spurgt ham, om sagsøgte godt ville kigge efter kreaturerne, og hertil svarede sagsøgte, at det kunne han godt, da han på dette tidspunkt ikke kunne passe sit sædvanlige arbejde på grund af en dårlig fod.

I henhold til retslig udmeldelse af gårdejer Niels Snog, Todbjerg, og kredsdyrlæge N. O. Götzsche, Højbjerg, som syns- og skønsmænd, er der afholdt syns- og skønforretning i sagen den 23. august 1963.

Syns- og skønsmændene har den 27. s. m. besvaret de til dem stillede spørgsmål således:

Spørgsmål:

I a. Har den gårdejer Svend Pedersen tilhørende fenne, hvori gårdejer Erik Mortensens tyre var anbragt, der på vedlagte af landinspektør Blok udarbejdede kort er angivet med grønt, og som er matrikuleret under 8 s, 8 a og 8 i, været tilstrækkeligt indhegnet, hvorved henvises til de herom afgivne forklaringer?

95

Svar:

Nej. Ved besvarelsen er der lagt vægt på, at der ikke er hegn langs åen, og at diget og brinken ikke frembyder nogen hindring for dyrenes adgang til åen.

Spørgsmål:

I b. Har den sagsøgeren Bjørn Willemoes Aggergren tilhørende fenne, der på landinspektørens kort er angivet med gul farve, og som er matrikuleret under 4 u efter de i retten afgivne forklaringer, været forsvarligt indhegnet?

Svar: Ja.

Spørgsmål:

I c. Hvilke krav skal der stilles til et hegn omkring en fenne, hvori der går tyre i løsdrift, for at hegnet kan betragtes som sædvanligt, og hvilke krav kan der stilles til et hegn, for at dette kan forhindre tyre i at springe over eller bryde igennem?

Svar:

Under de beskrevne forhold må hegnet betragtes som sædvanligt, hvis det består af solide pæle, som er forsynet enten med en enkelt tråd eller med mindst tre rækker pigtråd, hvoraf den øverste er 90 cm over jorden. For under alle forhold at forhindre tyre i at springe over eller bryde igennem skal hegnet være af en betydelig solidere konstruktion, som kun sjældent bringes i anvendelse.

Spørgsmål:

I d. Burde tyrenes ejer, respektive fennens indehaver, indse, at der er mulighed for, resp. nærliggende, at de i fennen matr. nr. 8 s, 8 a, 8 i anbragte tyre kunne springe over eller bryde igennem de i sagen beskrevne hegn eller ved forcering af åen for at komme i forbindelse med de i fennen matr. nr. 4 u eller andre fenner gående kvier?

Svar:

Ja. Folk med kendskab til kreaturers adfærd på græs vil være klar over, at tyre kan bryde ud af fenner med de i sagen beskrevne hegnsforhold, og at de vil bryde ud, så snart der viser sig brunstige kvier på en af de omliggende græsgange.

Spørgsmål:

II e. Af hvilken race, alder og udvikling var de i sagen omhandlede kvier tilhørende sagsøgeren?

Svar:

Der forevistes tre kvier af sortbroget Dansk Malke race; den ene kvie var ved øreklip mærket nr. 24 (eller 124)

de to andre var forsynet med metaløremærker (W V 276 og W V 405). Alle tre kvier havde kælvet, og ifølge tandskiftet var de i alderen 24-30 måneder. Kvierne bar præg af at være standset i udviklingen som følge af for tidlig drægtighed.

Spørgsmål:

II f. Var kvierne i august-september måned 1962 tilstrækkeligt udviklede til at blive bedækkede?

Svar:

Såvidt det kan skønnes har kvierne hverken haft den sædvanlige alder eller udvikling.

Spørgsmål:

II g. Er det sædvanligt at lade kvier af sortbroget race som de i sagen omhandlede bedække af en tyr (tyre) af rød race af den i sagen omhandlede art, eller må det afkom, der stammer fra denne krydsning anses for værende af mindre værdi end malkekvæg af "ren race"?

Svar:

Det er ikke sædvanligt at lade sortbrogede kvier bedække af røde tyre. Afkommet må anses for at være af mindre værdi.

Spørgsmål:

II h. I det der henvises til dyrlæge Graae Rasmussens erklæring af 8. maj 1963, hvorefter dyrlægen ved besøg på ejendommen kort forinden erklæringens afgivelse bemærkede, at 2 af kvierne havde kælvet medens en 3. kvie stod lige før kælvning og en 4. kvie konstateredes at have et dødt foster (en såkaldt stenkalv), hvorfor denne kvie blev slagtet, ønskes en udtalelse om, hvorvidt sagsøgeren har lidt et tab derved, at hans kvier er blevet bedækket af sagsøgte Erik Mortensens tyr eller tyre. I bekræftende fald ønskes en udtalelse om tabets størrelse.

Svar:

Efter vort skøn har sagsøgeren lidt et tab derved, at hans kvier er blevet bedækket af sagsøgt tyr(e) og tabets størrelse fastsættes til kr. 3.551,00 - kroner tretusindfemhundredefemti.

Spørgsmål:

II i. Der ønskes en udtalelse om, hvorvidt et eventuelt tab kunne have været undgået ved klemning eller andre foranstaltninger, ligesom der ønskes en udtalelse om, hvorvidt "klemning" kan medføre fare for kvierne. I samme forbindelse ønskes en udtalelse om, hvorvidt og hvornår "klemning" kan foretages, uden at der opstår fare for de pågældende kreaturer?

Svar:

Drægtigheden kunne være afbrudt, men hvorledes dette ville have påvirket dyrenes udvikling kan ikke bedømmes, og der kan derfor intet siges om, hvorvidt en sådan foranstaltning ville have bortelimineret tabet helt eller delvis.

Afbrydelse af drægtigheden ved "klemning" er altid forbundet med en vis risiko. Denne risiko er mindst i drægtighedens tre første måneder.

Tillægsspørgsmål:

Er det under de foreliggende forhold hvor et større sammenhængende engareal er opdelt i fælder, der

96

værdi af 1500 kr. pr. stk. - ialt .. 9000 kr.

Han har solgt:

2 kvier ` 707 kr.....	1414 kr.
1 kvie ` 984-.....	984 -
3 kalve	951 -

3349 kr.

Han har stadig 3 kvier til en anslået

værdi af 700 kr. pr. stk..... 2100 -

5449 -

Han mangler således ..... 3551 kr.

I sagen er der endvidere forelagt Det veterinære Sundhedsråd følgende spørgsmål:

1. I det det forudsættes, at bedækningen af sagsøgerens kvier er sket i juli/august 1962, ønskes oplyst, om den omstændighed, at en rød tyr, der efter det oplyste må have været mindst 11 måneder gammel på bedækningens tidspunkt, befandt sig i en fenne, hvorigik nogle dengang ca. 15 måneder gamle kvier, burde have givet en landmand anledning til mistanke om, at bedækning kunne være sket.
2. Såfremt bedækningen havde været konstateret på det ifølge skønserklæringen tidligst mulige tidspunkt ved dyrlægeundersøgelse, nemlig ca. 5 uger efter bedækningen, ønskes oplyst, i hvilket følgende tidsrum det måtte være muligt at foretage afbrydelse af drægtigheden. Der ønskes i denne forbindelse en vurdering af risikoen ved en afbrydelse af drægtigheden på den efter rådets opfattelse mest egnede måde, der gerne bedes angivet i besvarelsen, og på det efter rådets opfattelse gunstigste tidspunkt, der ligeledes bedes oplyst, herunder om risikoen må antages at være af en sådan størrelsesorden, at det vil være uforsvarligt for enhver at foretage afbrydelse, eller i benægtende fald om risikoen normalt vil overstige risikoen ved kælvning?
3. Såfremt det er muligt og forsvarligt at foretage afbrydelse af drægtigheden, ønskes oplyst, hvad selve afbrydelsesforanstaltningen og eventuelle normale efterbehandlinger for hvert dyr vil koste, bortset fra eventuelle omkostninger ved behandling af unormale komplikationer.

Rådet har i skrivelse af 25. maj 1964 besvaret disse spørgsmål således:

benyttes til græsning af kvier, sædvanligt at anbringe bedækningsdygtige tyre?

Svar:

Nej, det kan ikke betegnes som sædvanligt, da de fleste kreaturejere vil være klar over, at tyrene har tilbøjelighed til at bryde ud og forvolde skade på andenmands ejendom.

Under afhjemlingen i retten har skønsmanden kredsdyrlæge Gøtzsche udtalt, at dyrlæger normalt vil kunne konstatere drægtighed hos kvier, når fosteret er 5-6 uger gammelt, medens skønsmanden gårdejer Snog har udtalt, at en ejer normalt vil kunne konstatere drægtighed, når fosteret er 5-6-7 måneder gammelt. Kredsdyrlægen har yderligere forklaret, at han vil mene, at en praktiserende dyrlæge vil være ret tilbageholdende over for foretagelsen af klemning, medmindre risikoen for følgerne af dette indgreb på forhånd er placeret, f. eks. ved aftale med et forsikringsselskab.

Vedrørende det skønnede tab for sagsøgeren har skønsmændene i en supplerende erklæring af 18. september 1963 udtalt - - - at tabets størrelse er opgjort som en status på tidspunktet for syns- og skønnsforretningen.

På dette tidspunkt måtte sagsøgeren efter sine dispositioner forvente at have 6 kælvkvier til en anslået

ad 1. Ja, en landmand må anses for i almindelighed at ville regne med dette.

ad 2. Afbrydelse af uønsket drægtighed hos kvier bør, for at være så farefri som mulig, ske inden fur drægtighedens første ca. 3 måneder. Behandlingen sker sikrest ved at indsprøjte en svag jodopløsning i børen, og den eventuelt dermed forbundne risiko i form af komplikationer må anses for at være så ringe, at det må anses for at være en forsvarlig fremgangsmåde.

ad 3. Ved sædvanligt forløb af denne behandlingsform kræves kun en behandling af kvien. Rådet kan ikke opgive noget bestemt behandlingshonorar, da dette kan veksle noget.

Efter alt det foreliggende, herunder syns- og skønnsforretningen, findes den sagsøgte Svend Pedersen tilhørende fenne - navnlig langs åen - ikke at have været behørigt indhegnet. Da de sagsøgte måtte være klar over, at der var nærliggende fare for, at tyre anbragt i denne fenne kunne bryde gennem hegnet eller gå over åen og komme i forbindelse med sagsøgerens kvier, der efter det oplyste har været anbragt i en forsvarligt indhegnet fenne, findes såvel sagsøgte Mortensen, der selv havde anbragt dyrene i fennen, og som kort tid efter havde undersøgt hegnets beskaffenhed, som sagsøgte Pedersen, der mod vederlag har modtaget dyrene til græsning i fennen med viden om dennes tilstand, at have pådraget sig erstatningsansvar over for sagsøgeren.

Med hensyn til størrelsen af sagsøgerens erstatningskrav bemærkes, at sagsøgeren, der var klar over, at en af hans kvier var blevet bedækket, og som havde modtaget opfordring fra sagsøgte Mortensens ansvarsforsikringsselskab om at henvende sig til en dyrlæge, på et tidligere tidspunkt end sket burde have foretaget sådan henvendelse, hvorved hans tab må antages at kunne være begrænset. Da det imidlertid stiller sig som usikkert, i hvilket omfang sagsøgerens tab kunne være reduceret

ved henvendelse til dyrlæge, herunder om dyrlægen havde haft kendskab til og ville have benyttet den af Det veterinære Sundhedsråd anviste behandling

97

ved indsprøjtning til afbrydelse af drægtigheden, og da de sagsøgte som de for skaderne ansvarlige findes at være nærmest til at bære risikoen for denne usikkerhed findes den sagsøgeren tilkommende erstatning skønsmæssigt at kunne bestemmes til 2000 kr. De sagsøgte vil herefter en for begge og begge for en være at dømme til at betale til sagsøgeren fornævnte beløb tillige med renter heraf 5 pct. årlig fra den 11. januar 1963. indtil betaling sker. - - -

Højesterets dom.

Den indankede dom er afsagt af Vestre Landsret.

I pådømmelsen har deltaget syv dommere: Lorenzen, Hermann, Theodor Petersen, Spleth, Vetli, Hvidt og Helga Pedersen.

For Højesteret har appellerne hver for sig gentaget deres for landsretten nedlagte påstand om frifindelse. Subsidiært har de påstået erstatningen nedsat.

Indstævnte har påstået stadfæstelse. Subsidiært har han påstået appellerne dømt alternativt.

Til brug for Højesteret er afgivet nye forklaringer af appellerne og tilvejebragt yderligere oplysninger.

Det veterinære Sundhedsråd har i skrivelse af 6. september 1965 til appellanten Mortensens advokat udtalt, at de "efter kviernes og drægtighedens status" bedst egnede fremgangsmader til afbrydelse af drægtighed (udklemning af gule legemer i æggestokke eller injektionsbehandling i børen) var almindelig bekendt blandt praktiserende dyrlæger.

På spørgsmålet om, hvorvidt det er forsvarligt at foretage klemning på 15-18 måneder gamle kvier, når dette sker inden for drægtighedens 3 første måneder, har rådet svaret, at hvor udklemning af et velafgrænset såkaldt gult legeme i æggestokken kan foretages uden større vold, er denne forsvarlig, idet der ikke fremkaldes smerter eller lidelse hos dyret, og risikoen for efterblødning må anses for ringe. Effekten er større og risikoen mindre, jo tidligere i drægtigheden indgrebet foretages.

Endelig har rådet på spørgsmålet om, hvorvidt de pågældende dyr, såfremt den fremkaldte abort er forløbet uden komplikationer, kan anses at være værdiforringet, udtalt, at forløbet ofte kan være sådan, at en eventuel værdiforringelse er vanskelig at erkende eller i hvert fald af uvæsentlig karakter. Dog må der i enkelte tilfælde på forhånd regnes med en væsentlig værdiforringelse, dels som følge af svigtende ny drægtighed (der også kan have andre årsager) og dels en mere eller mindre mærkbar indflydelse på kviernes vækst- og udviklingsintensitet.

Af de i dommen anførte grunde tiltrædes det, at begge appellerne har pådraget sig erstatningsansvar over for indstævnte.

Det tiltrædes endvidere, at indstævnte straks efter modtagelsen af forsikringsselskabets skrivelse af 1. september 1962 burde have tilkaldt dyrlæge. Efter det oplyste, navnlig Det veterinære Sundhedsråds erklæring af 6. september 1965, kan der vel ikke bortses fra, at bedækningen af kvierne ville have medført en vis forringelse af disses værdi, selv om drægtigheden straks var blevet afbrudt, men tabet må i hvert fald antages at ville være blevet væsentligt begrænset. Idet erstatningen herefter skønsmæssigt findes at kunne fastsættes til 1000 kr., vil dommen med denne ændring være at stadfæste.

Med sagens omkostninger for Højesteret vil der være at forholde som nedenfor anført.

Thi kendes for ret:

Landsrettens dom bør ved magt at stande, dog at det indstævnte, gårdejer Bjørn Willemoes Aggergren, hos appellerne, gårdejerne

Erik Mortensen og Svend Pedersen, tilkommende beløb fastsættes til 1000 kr.

Ingen af parterne betaler sagsomkostninger for Højesteret til de andre parter.

Der tillægges landsretssagfører Ilfeldt i salær for Højesteret og udlægsgodtgørelse 1000 kr. og 212 kr., hvilke beløb udredes af det offentlige.

Det idømtes at udrede inden 15 dage efter denne højesteretsdoms afsigelse.

1. Jfr. U.1963.176 H og A. Vinding Kruse: Erstatningsretten I s. 289.
2. Jfr. U.1965.680 H (U1965B.270).
3. Jfr. U.1942.26, U.1946.606, U.1947.100 og U.1954.21 HH, Ussing: Erstatningsret s. 187, A. Vinding Kruse l.c. II s. 429-30, Gomard i U1958B.167 ff. og Frost: Erstatningsansvar for smitsom Kalvekastning s. 93-94.